

การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่
ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
**The Integration of the Four Saṅgahavatthu in Agriculture According to the
Agricultural Concept, A New Theory of Farmers in Ban Nong Saeng,
Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province**

พระมหาณัฐพล ทีฆายุโก,
พระครูปริยัติพัฒนบัณฑิต และ พระราชวัชรพัฒนบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
**Phra Maha Natthaphon thīkhāyuko,
Phrakhra Pariyattiphattanabundit and Phrarajpattanavajrabundit**
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: praewpanprajakko@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาสภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบล หนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและ จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 25 รูป/คน โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลวิจัยพบว่า

หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : ทานเป็นการเสียสละแบ่งปันเมล็ดพืชพันธุ์ในการผลิตปิยวาจาเป็นการประสานงานและการเจรจาเพื่อประสานไมตรีกับเครื่องข่าย อัตตจริยาเป็นการช่วยเหลือการสงเคราะห์และการเกื้อกูลกันและกันเพื่อประสอสูงสุดทั้งตนเองและสังคมและสมานัตตาเป็นการประพฤติดนอย่างสม่ำเสมอในการทำเกษตรร่วมกันหรือทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น

สภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การปรับพื้นที่ให้เกิดความสมดุลพื้นที่ต้องการ ปลูก จัดตั้งการจัดสวัสดิการชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแซงเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้าง หลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันญาติ

* วันที่รับบทความ : 3 สิงหาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 16 สิงหาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 19 สิงหาคม 2567

Received: August 3 2024; Revised: August 16 2024; Accepted: August 19 2024

มิตร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อยู่ร่วมกันอย่างมี ศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การบูรณาการ หลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ทานมีการให้ความสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในเรื่องวัสดุหรือพื้นพันธุ์ในชุมชนและเครือข่าย ปิยวาจา เป็นประสานและการนสื่อสาร เพื่อผลิตของชุมชน อัตถจริยาเป็นสร้างผลผลิตที่มุ่งความปลอดภัยของตนเองและสังคม สมนัตตา เป็นการสร้างกิจการเกษตรเพื่อการผลิตและการส่งผลผลิตสู่ตลาดร่วมกัน

คำสำคัญ : การบูรณาการ; หลักสังคหวัตถุ 4; เกษตรทฤษฎีใหม่

Abstract

This research has the objectives: 1) to study the Four Saṅgahavatthu in the Buddhist scriptures; 2) to study the working conditions of agriculture according to the new agricultural concept of farmers in Ban Nong Saeng, Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province and 3) to study the integration of the Four Saṅgahavatthu principles in farming according to the new agricultural concept of farmers in Ban Nong Saeng, Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province. It is qualitative research, collecting document data and conducting in-depth interviews with 25 key informants, analyzing the content using descriptive analysis methods.

The research results are as follows:

The Four Saṅgahavatthu in the Buddhist scriptures are: Dāna (Giving) - the act of sacrificing and sharing seeds in production; Piyavācā - coordination and communication to build friendship with the network; Atthacariyā - the act of helping and supporting one another to maximize benefits for both oneself and society; and Samanattatā - conducting oneself regularly in farming together or working together with other people.

Conditions of farming according to the new agricultural concept of farmers in Ban Nong Saeng, Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province include: servicing the area to balance the needs for planting, establishing community welfare of Ban Nong Saeng farmers as a community process that guarantees the security of people in the community, focusing on management to create self-reliance in capital resources, helping each other as friends, participating in management, living together happily, and ensuring fairness and equality.

Integration of the Four Saṅgahavatthu in agriculture according to the new theory of agriculture among the farmers of Ban Nong Saeng, Nong Saeng Subdistrict, Ban Haed District, Khon Kaen Province involves: integrating the Four Saṅgahavatthu in farming according to the new agricultural theory concept, where Dāna is helping each other in matters of materials or resources in the community and network; Piyavācā is coordination and communication for community production; Atthacariyā is the creation of products that focus on the safety of oneself and society; and Samanattatā is the creation of agricultural enterprises for joint production and delivery of products to the market.

Keyword: Integration; Four Saṅgahavatthu; The New Agricultural Concept of Farmers

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมสังคมไทยจึงความโดดเด่นในเรื่องการมีรากฐานมาจากสังคมเกษตรกรรมมาแต่ยุคเก่าก่อน วิถีชีวิตของคนไทยจึงไม่สามารถที่จะแยกขาดออกจากเกษตรได้เกษตรกรรมจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ อาจเรียกได้ว่าวัฒนธรรมไทยก็คือวัฒนธรรมเกษตรกรรมนั่นเอง

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในยุคสมัยใหม่ ภาคการเกษตรไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญเช่นเดียวกันกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก มีการลดลงของการใช้กำลังแรงงานในระบบเกษตรกรรมทดแทนด้วยการใช้เครื่องจักรกล นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รูปแบบการเติบโตของภาคการเกษตรได้เปลี่ยนจากเดิมที่เน้นการขยายตัวเชิงปริมาณมาเป็นการเติบโตที่มาจากคุณภาพ หรือผลิตภาพมากขึ้น มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ผลผลิตมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ, 2545; 5-9) ทำให้จากที่เคยทำระบบเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมกลายมาเป็นระบบเกษตรกรรมอุตสาหกรรมที่สร้างผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเป็นวัตถุดิบในระบบอุตสาหกรรมเกษตร (รศ.ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ, 2558; 28-30) การเกษตรของไทยในอดีตเคยมีการขยายตัวของปัจจัยเชิงคุณภาพในระดับต้น ๆ ของโลกแต่กลับตกลงมาอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน เพราะเกษตรกรยังคงทำการผลิตสินค้าทางการเกษตรแบบเดิม ๆ โดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งให้ผลผลิตต่ำ ต้องแบกรับกับความเสี่ยงสูง อีกทั้งต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ มีรายได้สุทธิต่ำและเปราะบาง ตลอดถึงมีภาระหนี้สินจำนวนมาก สวนทางกับความพยายามของภาครัฐและงบประมาณที่ได้ทุ่มลงไปในการเกษตรเป็นจำนวนมากทุก ๆ ปี แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของเกษตรกรได้ เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังคงมีฐานะยากจน ขาดที่ดินทำกิน และความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดค่อนข้างต่ำเกิดเป็นวงจรวนเวียนไม่พัฒนาก้าวหน้า และมีการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมไปยังภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ มีแนวโน้มที่จะละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม และเคลื่อนย้ายออกจากภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

ภายใต้การทรงงานของในหลวงรัชการที่ 9 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทรงทราบถึงสภาพปัญหาของเกษตรกรทั้งในเรื่องการทำเกษตรกรรมและปัญหาคุณภาพชีวิต พระองค์จึงทดลองทำการเกษตรภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้พื้นที่ประมาณ 15 ไร่ บริเวณใกล้วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และได้พระราชทานแนวคิดระบบทำการเกษตรนี้ว่า “เกษตรทฤษฎีใหม่” และสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนที่สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ เกษตรทฤษฎีใหม่จึงเป็นเกษตรทางเลือกที่มีกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมที่เกิดจากการบูรณาภาพเชิง

พลวัตที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนระดับฐานราก ทำให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ยกระดับศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดความสมดุลที่เกื้อกูลกันระหว่างมิติอันเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้ชีวิตเกษตรกรอยู่ดีมีสุข ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคม ทางด้านการเมือง ทางด้านวัฒนธรรม ทางด้านจิตใจ รวมทั้งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งต่อคนในรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นอนาคต

ภาคการเกษตรของบ้านหนองแซง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เกษตรกรยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิมต้องอาศัยปัจจัยที่จำเป็นทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำฝน อุณหภูมิ และสภาพอากาศ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต บริบทพื้นที่ทำการเกษตรมีสภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี สภาพดินที่ใช้ทำการเกษตรมีคุณภาพที่ต่ำ พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยแล้งระดับสูง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาด้านปัจจัยและฐานทรัพยากรการผลิตมาโดยตลอด การทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้นย่อมต้องเจอกับอุปสรรคอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกิดจากสภาพดิน ฟ้า อากาศ อุปสรรคการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกิดจากตัวเกษตรกรเอง หรืออุปสรรคการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกิดจากเพื่อนร่วมงาน ปัญหาในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันออกไป เช่น ปัญหาในการบริการเวลาไม่ดี ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของดำเนินงานไม่ถูก หรือขาดความรู้ ความสามารถ ทักษะการทำเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวการที่ทำให้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ไม่ประสบความสำเร็จ หรือทำให้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ไม่ลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และถ้าหากปล่อยไว้ก็อาจจะส่งผลเสียต่อตัวเกษตรกรและองค์กรการเกษตรมากยิ่งขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเป็นตัวช่วยที่สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ในทิศทางเหมาะสมกับสังคมร่วมสมัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

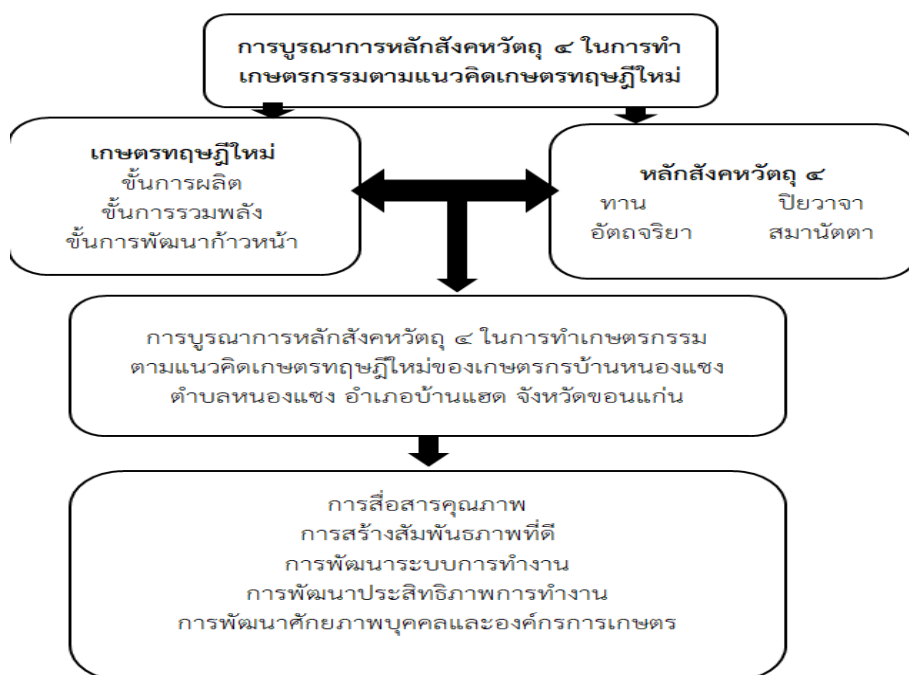
1. เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาสภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ หนังสือ ตำราวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเอกสารขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้เลือกมาโดยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. การบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์และการสนทนา ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเสียงเพื่อเป็นการช่วยความจำ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนเสมอ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลจึงจะทำการบันทึกเสียง
4. การบันทึกภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกภาพถ่าย เพื่อนำภาพถ่ายมาสะท้อน และเตือนความจำ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถระลึกถึงบริบท บรรยากาศที่เกิดขึ้นขณะการสังเกต และระหว่างการสัมภาษณ์หรือสนทนา หากจะมีการนำภาพถ่ายต่าง ๆ ไปใช้ในการยืนยันหรือประโยชน์ใด ๆ ก็ตาม ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ที่อยู่ในภาพก่อนทุกครั้ง เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะนำภาพถ่ายไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำหลักการและวิธีการที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น”

หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : ทานเป็นการเสียสละแบ่งปันเมล็ดพืชพันธุ์ในการผลิต มีการให้คำปรึกษาและแนะนำสั่งสอน การให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน **ปิยวาจา**เป็นการประสานงานและการเจรจาเพื่อประสานไมตรีกับเครื่องข่าย เพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ และความต้องการที่เป็นคุณประโยชน์ต่อกันและกัน การงานเป็นทีมเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมและกลุ่มเกษตรด้วยกัน กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมกัน มุ่งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน **อิตถจริยา**เป็นการช่วยเหลือการสงเคราะห์และการเกื้อกูลกันและกันเพื่อประโยชน์สูงสุดทั้งตนเองและสังคมและ **สมานัตตา**เป็นการประพฤติตนอย่างสม่ำเสมอในการทำเกษตรร่วมกันหรือทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น

สภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง

ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การบริพื้นที่ให้เกิดความสมดุลพื้นที่ต้องการ ปลูก จัดตั้งการจัดสวัสดิการชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้าง หลักประกันความ มั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกัน และกันฉันทาติมิตร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อยู่ร่วมกันอย่างมี ศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน เดิมที สภาพการทำเกษตรกรรมของชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงนั้นเป็นการทำเกษตรตามฤดูกาลเป็นการ อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ต่อมาปรับเปลี่ยนที่การทำแบบเดิมมาเน้นการทำเกษตรแบบอาศัยเคมีมากขึ้น การ เพาะปลูกในชุมชนมีความนิยมการพึ่งพาเคมีภัณฑ์ในการผลิตทางการเกษตรทำให้เพิ่มต้นทุนการผลิตสูงขึ้น การพึ่งพาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเชิงเดี่ยวของเกษตรกรมีความเสี่ยงในการสร้างรายได้ของเกษตรกร เพราะ หากมีความต้องการลดลงตลาดอ้อมตัว มีศัตรูพืชเกิดโรคระบาด หรือมีความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจจากการผลิตทางการเกษตร

เกษตรกรชุมชนได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงการได้การรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงินทุนตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร โดยเป็น การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่พร้อมจะพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกัน ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อมุ่งหวังในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เป็นแปลงที่ดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดย เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่พร้อมจะพัฒนาการผลิตและการตลาด ร่วมกันตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อมุ่งหวังในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้มี คุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ได้จัดสวัสดิการชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงเป็น กระบวนการของชุมชนที่สร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพา ตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันทาติมิตร เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ จำเป็น การร่วมมือกันในการจัดตั้งสวัสดิการแหล่งทุนกู้ยืม และสวัสดิการสาธารณสุขพื้นฐานนั้น ก็เพื่อให้ชุมชนได้ มีแหล่งทุนในการกู้ยืมได้สะดวก ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัย และ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในชุมชนเป็นกระบวนการของการเกื้อกันและกันด้วยการแบ่งปันอย่างมีคุณค่า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของ เกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การบูรณาการ หลักสังคหวัตถุ 4 ในการ ทาเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ทานมีการให้ความสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในเรื่องวัสดุ หรือพื้นพันธุ์ในชุมชนและเครือข่าย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือวัตถุดิบที่สามารถนำมา ประกอบอาหารได้ในแปลงนามีเพียงพอสำหรับแบ่งปันให้กับคนในชุมชนหรือองค์กรในชุมชนได้นำไปใช้

ประโยชน์ในการทำอาหาร การดำเนินการธุรกิจชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุนเงินทุนและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ความรู้วิชาการด้านต่าง ๆ และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ การสงเคราะห์ การแบ่งปันสิ่งของที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เป็นแบ่งปัน ช่วยเหลือสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้เป็นปกติสุข **ปิยวาจา** เป็นประสานและการนสื่อสาร เพื่อผลิตของชุมชน เป็นประสานงานของกลุ่มที่ทำงานรวมกันและของคนหมู่คณะเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยปกติสุขนั้น มีการประชุมปรึกษาหารือ การประชุมนั้นมีทั้งการประชุมแบบเป็นทางการ และการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ที่สำคัญคือเน้นการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับสมาชิกที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม มีการวางแผนการดำเนินงาน และการร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ **อัตถจริยา** เป็นสร้างผลิตผลที่มุ่งความปลอดภัยของตนเองและสังคม การทำงานในกิจกรรมของเกษตรทฤษฎีใหม่ในชุมชนเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมคณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มต่าง ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงาน และการร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เมื่อปัญหาทางการเกษตรก็ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา สมาชิกสามารถร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่เลือกไว้ รวบรวมข้อมูลการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา **สมานัตตา** เป็นการสร้างกิจการเกษตรเพื่อการผลิตและการส่งผลิตสู่ตลาดร่วมกัน และสมานัตตานี้ยังสามารถผสานกับการดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ การวางตนได้เหมาะสมกับฐานะที่มีอยู่ในสังคมและการปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบูรณาการหลักสมานัตตาในลักษณะของการวางตนได้เหมาะสมกับฐานะของตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน การทำงานร่วมกันด้วยความเสมอภาค และการไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน

สรุป การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นการนำเอาหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันที่ช่วยประสานคนหมู่มากในชุมชนให้อยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันด้วยความรัก ความผูกไมตรี และความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันและกัน มาประสานและสนับสนุนการเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการกระทำทางกาย ประกอบด้วย การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การเอื้อเพื่อเกื้อกูลสิ่งของของตนแก่ผู้อื่น การทำตนให้เป็นประโยชน์ทั้งประโยชน์ตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อชุมชน การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในชุมชน การวางตนได้เหมาะสมกับฐานะของตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน การทำงานร่วมกันด้วยความเสมอภาค และการไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน ด้วยการกระทำทางวาจา เป็นการเอื้อเพื่อเกื้อกูลในการถ่ายทอด

ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การดำเนินงานร่วมกันของเกษตรกรใน การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ พูดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ การพูดความจริงด้วยความจริงใจและใช้ถ้อยคำที่ชัดเจน และการ พูดจาอ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นกันเอง ด้วยการกระทำทางใจ ประกอบด้วย การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นด้วยการ ให้อภัยแก่กัน การยกโทษให้แก่กัน การไม่ถือโทษโกรธ การไม่พยาบาท การไม่อาฆาตจองเวรต่อกัน อันมีเหตุ มาจากการกระทบกระทั่งทางกาย ทางวาจา ทางจิตใจ ที่ทำให้กระเทือนใจ ทำให้โกรธ ทำให้เสียใจ

องค์ความรู้ในการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตาม แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น”

หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	สภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตร ทฤษฎีใหม่	การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำ เกษตรกรรม
- ทานเป็นการเสียสละแบ่งปัน - ปิยวาจา การสื่อสารและการประสานงาน - อรรถจริยาการทำให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นที่อยู่ ร่วมกันในชุมชน - สมานัตตาการวางตนได้เหมาะสมกับฐานะของ ตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อน ร่วมงาน	- สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวกล้องอินทรีย์ - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - จัดตั้งสวัสดิการแหล่งทุนกู้ยืมชุมชนของ เกษตรกร - สวัสดิการสาธารณสุขพื้นฐานสำหรับชุมชน - มุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้าน แหล่งทุน	- การเอื้อเฟื้อเกื้อกูลในการถ่ายทอดความรู้ - การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน - มุ่งเน้นการผลิตที่มีคุณภาพปลอดภัย - การให้ความเคารพตนเองและให้เกียรติเพื่อน ร่วมงาน

หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : - ทานเป็นการเสียสละแบ่งปัน ปิยวาจา การสื่อสาร และการประสานงาน อรรถจริยาการทำให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในชุมชน สมานัตตาการวางตนได้ เหมาะสมกับฐานะของตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน **สภาพการทำเกษตรกรรมตาม แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่:** การบริพื้นที่ให้เกิดความสมดุลพื้นที่ต้องการ ปลุก จัดตั้งการจัดสวัสดิการชุมชนของ เกษตรกรบ้านหนองแซงเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้าง หลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้น การจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันญาติมิตร มีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการ อยู่ร่วมกันอย่างมี ศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน เดิมทีสภาพการทำเกษตรกรรมของ ชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแซงนั้นเป็นการทำเกษตรตามฤดูกาลเป็นการอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ต่อมาเมื่อ ปรับเปลี่ยนที่การทำแบบเดิมมาเน้นการทำเกษตรแบบอาศัยเคมีมากขึ้นการเพาะปลูกในชุมชนมีความนิยมการ พึ่งพาเคมีภัณฑ์ในการผลิตทางการเกษตรทำให้เพิ่มต้นทุนการผลิตสูงขึ้น การพึ่งพาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เชิงเดี่ยวของเกษตรกรมีความเสี่ยงในการสร้างรายได้ของเกษตรกร เพราะหากมีความต้องการลดลงตลาด อิ่มตัว มีศัตรูพืชเกิดโรคระบาด หรือมีคามแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจจากการผลิตทางการเกษตร และการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตาม

แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น :

การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นการนำเอาหลักการ สงเคราะห์ซึ่งกันและกันที่ช่วยประสานคนหมู่มากในชุมชนให้อยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วย ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันด้วยความรัก ความผูกไมตรี และความเอื้อเพื่อ เกื้อกูลกันและกัน มาประสานและสนับสนุนการเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการกระทำทางกาย ประกอบด้วย การ แบ่งปัน การช่วยเหลือ การเอื้อเพื่อเกื้อกูลสิ่งของของตนมีแก่ผู้อื่น การทำตนให้เป็นประโยชน์ทั้งประโยชน์ตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อชุมชน การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในชุมชน การวางตนได้เหมาะสมกับฐานะ ของตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน การทำงานร่วมกันด้วยความความเสมอภาค และการ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน ด้วยการกระทำทางวาจา ประกอบด้วย การแบ่งปัน การช่วยเหลือ การเอื้อเพื่อ เกื้อกูลในการถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้คำเสนอแนะ เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การดำเนินงานร่วมกันของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ และ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะอ่อนหวาน การพูดใน สิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ การพูดความจริงด้วยความจริงใจและใช้ถ้อยคำที่ชัดเจน และ การพูดจาอ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นกันเอง ด้วยการกระทำทางใจ ประกอบด้วย การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นด้วย การให้อภัยแก่กัน การยกโทษให้แก่กัน การไม่ถือโทษโกรธ การไม่พยายาบ การไม่อาฆาตจองเวรต่อกัน อันมี เหตุมาจากการกระทบกระทั่งทางกาย ทางวาจา ทางจิตใจ ที่ทำให้กระเทือนใจ ทำให้โกรธ ทำให้เสียใจ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : หลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา : ทาน เป็นการเสียสละแบ่งปันเมล็ดพืชพันธุ์ในการผลิต มีการให้คำปรึกษาและแนะนำสั่งสอน การให้ข้อมูลและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน **ปิยวาจา**เป็นการประสานงานและการเจรจาเพื่อประสานไมตรีกับเครื่อง ข่าย เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการที่เป็นคุณประโยชน์ต่อกันและกัน การงานเป็นทีม เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมและกลุ่มเกษตรด้วยกัน กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมกัน มุ่ง การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน **อติจริยา**เป็นการช่วยเหลือการสงเคราะห์และการเกื้อกูลกันและกันเพื่อ ประสุงสุดทั้งตนเองและสังคมและ **สมานัตตา**เป็นการประพฤติตนอย่างสม่ำเสมอในการทำเกษตรร่วมกันหรือ ทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ **พระมหาโมชิต กิจจสาโร (แสงคำภา) (2557)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสังคสมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก” ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย การสังคสมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎกให้

ความสำคัญกับหลักสังคหวัตถุ 4 ประการ กล่าวคือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตทา ทาน คือ การแบ่งปันสิ่งที่ควรให้ เช่น อาหาร เป็นต้น การให้ความรู้เป็นธรรมทาน และการให้อภัยแก่สัตว์และคนอื่นเป็นอภัยทาน ปิยวาจา เป็นการใช้คำพูดเป็นสัจจะ พูดถูกกาลเทศะ พูดเป็นประโยชน์ พูดคำสุภาพและพูดด้วยเมตตาจิตต่อผู้ฟัง อตถจริยา เป็นการประพฤติตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์เน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าของตนเอง สมานัตตทา เป็นการประพฤติตนอย่างเหมาะสมแก่ฐานะที่ตนดำรงอยู่เป็นอยู่แล้วปฏิบัติหน้าที่สม่ำเสมอเป็นธรรมยุติธรรม เสมอต้นเสมอปลายมีลักษณะสอดคล้องกับบุคคลที่ตนเกี่ยวข้องด้วย

สภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : สภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การปรับพื้นที่ให้เกิดความสมดุลพื้นที่ต้องการ ปลุก จัดตั้งการจัดสวัสดิการชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้าง หลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันทาติมิตร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน เดิมทีสภาพการทำเกษตรกรรมของชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงนั้นเป็นการทำเกษตรตามฤดูกาลเป็นการอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ต่อมาปรับเปลี่ยนที่การทำแบบเดิมมาเน้นการทำเกษตรแบบอาศัยเคมีมากขึ้นการเพาะปลูกในชุมชนมีความนิยมการพึ่งพาเคมีภัณฑ์ในการผลิตทางการเกษตรทำให้เพิ่มต้นทุนการผลิตสูงขึ้น การพึ่งพาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเชิงเดี่ยวของเกษตรกรมีความเสี่ยงในการสร้างรายได้ของเกษตรกร เพราะหากมีความต้องการลดลงตลาดอิมตัว มีศัตรูพืชเกิดโรคระบาด หรือมีคามแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการผลิตทางการเกษตร เกษตรชุมชนได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานจากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ จึงการได้การรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงินทุนตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร โดยเป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่พร้อมจะพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกันตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อมุ่งหวังในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เป็นแปลงที่ดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยเป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่พร้อมจะพัฒนาการผลิตและการตลาดร่วมกันตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อมุ่งหวังในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ได้จัดสวัสดิการชุมชนของเกษตรกรบ้านหนองแขงเป็นกระบวนการของชุมชนที่สร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดการให้เกิดการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุน การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันทาติมิตร เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็น การร่วมมือกันในการจัดตั้งสวัสดิการแหล่งทุนกู้ยืม และสวัสดิการสาธารณสุขพื้นฐานนั้น ก็เพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งทุนในการกู้ยืมได้สะดวก ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัย และช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคน

ในชุมชนเป็นกระบวนการของการเกื้อกันและกันด้วยการแบ่งปันอย่างมีคุณค่า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **สุเทพ พันประสิทธิ์ (2553)** วิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรภาคกลาง รายงานฉบับสมบูรณ์. ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดสระแก้ว จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานีมีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำน้อย กว่าจังหวัดสระบุรี ซึ่งนอกสระแก้วจากสภาพของแหล่งน้ำที่มีไม่เพียงพอแล้ว ยังมีปัญหาจากขนาดสระที่เล็ก เกิน ไปไม่เพียงพอสำหรับการเก็บกักน้ำ สภาพของดินและน้ำในแปลงเกษตรกรรมของเกษตรกรจะเป็นปัจจัย เบื้องต้น การใช้ปัจจัยการผลิตนั้นในเขตจังหวัดสระแก้วมีการใช้ปุ๋ย และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะมีการปลูกพืชมากขึ้น แต่การใช้ปัจจัยการผลิตเหล่านั้นซึ่งไม่ถูกต้องและเหมาะสมนัก กล่าวคือ เกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตนั้นไม่ถูกต้องกับชนิด เวลา ความต้องการของพืช อย่างไรก็ตามปัจจุบันเกษตรกรได้เริ่ม หันมาใช้สมุนไพร ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ หรือการปลูกพืชบำรุงดิน มากขึ้นโดยเฉพาะพื้นที่นาข้าวโดยเป็นการ ปลูกพืชหลังการไถนา ซึ่งพืชบำรุงดินที่ใช้ปลูกได้แก่พืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง โสน ปอเทือง เป็น ต้น จะพบได้ในเขตจังหวัดสระแก้วและจังหวัดสระบุรี ซึ่งการดำเนินกิจกรรมข้างต้นเป็นการปลูกพืชที่เกื้อกูล กัน นอกจากจะเป็นการปรับปรุงดินแล้ว เกษตรกรยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อปุ๋ยลงได้

การบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร บ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น : การบูรณาการ หลักสังคหวัตถุ 4 ใน การทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ทานมีการให้ความสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในเรื่องวัสดุหรือพื้น พื้นฐในชุมชนและเครือข่าย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือวัตถุดิบที่สามารถนำมาประกอบ อาหารได้ในแปลงนามีเพียงพอสำหรับแบ่งปันให้กับคนในชุมชนหรือองค์กรในชุมชนได้นำไปใช้ประโยชน์ในการ ทำอาหาร การดำเนินการธุรกิจชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกชุมชน เพื่อการสนับสนุน เงินทุนและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ความรู้วิชาการด้านต่าง ๆ และคำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ การสงเคราะห์ การแบ่งปันสิ่งของที่ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เป็นแบ่งปัน ช่วยเหลือสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้เป็นปกติสุข **ปิยวาทา** เป็นประสานและการนสื่อสาร เพื่อผลิต ของชุมชน เป็นประสานงานของกลุ่มที่ทำงานร่วมกันและของคนหมู่คณะเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยปกติสุขนั้น มีการประชุมปรึกษาหารือ การประชุมนั้นมีทั้งการประชุมแบบเป็นทางการ และการประชุมแบบไม่เป็น ทางการ ที่สำคัญคือเน้นการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับ สมาชิกที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม มีการวางแผนการ ดำเนินงาน และการร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ **อรรถจริยา**เป็นสร้างผลิตผลที่มุ่งความปลอดภัยของตนเองและ สังคม การทำงานในกิจกรรมของเกษตรทฤษฎีใหม่ในชุมชนเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มต่าง ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นตอน

ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงาน และการร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เมื่อปัญหาทางการเกษตรก็ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา สมาชิกสามารถร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่เลือกไว้ รวบรวมข้อมูลการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา **สมานัตตา** เป็นการสร้างกิจการเกษตรเพื่อการผลิตและการส่งผลผลิตสู่ตลาดร่วมกัน และสมานัตตานี้ยังสามารถผสานกับการดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ การวางตนได้เหมาะสมกับฐานะที่มีอยู่ในสังคมและการปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบูรณาการหลักสมานัตตาในลักษณะของการวางตนได้เหมาะสมกับฐานะของตน การให้ความเคารพและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน การทำงานร่วมกันด้วยความเสมอภาค และการไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ **พระสมโฆศ คุตตมโม (เกื้อกลิ่น) และคณะ (2565)** วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอก อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอก อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยการประยุกต์ใช้หลักทาน เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร หลักปิยวาจา เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารข้อมูล หลักอัตถจริยา เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านจิตอาสาและหลักสมานัตตตา เพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการปฏิบัติตน

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและสภาพการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่นไว้เป็นรูปเล่ม เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าหาข้อมูลต่อไป
2. ควรจัดทำเอกสารรวบรวมเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแขง ตำบลหนองแขง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่นให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ข. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การจัดงานอบรม ให้ความรู้ภูมิปัญญาและหลักธรรมที่ปรากฏในภาพจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดสระบัวแก้ว ตำบลหนองเม็ก อำเภอนางรอง จังหวัดขอนแก่น มาเป็นแนวทางในการรักษาอัตลักษณ์ของชุมชน

2. จัดทำเป็นหนังสือด้านบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรบ้านหนองแซง ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ในเชิงเอกสารวิชาการ

ค. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของคนในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ควรศึกษาหลักสังคหวัตถุ 4 ในการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับอีตลีสบสองครองสิบสี่ของคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ. (2545). *อุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย*. รายงานวิจัย. สถาบันพระปกเกล้า: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระมหามัชัย กิจจสารโร (แสงคำภา). (2558). *การสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมโชค คุณตมโม (เกื้อกลิ่น) และคณะ. (2565). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคอก อำเภอกะปง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช.
- รศ.ดร.พัฒนา สุขประเสริฐ. (2558). *ก้าวอย่างจากเกษตรทฤษฎีใหม่ สู่เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเทพ พันประสิทธิ์. (2553). *การศึกษาวิธีการผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรภาคกลาง*. รายงานฉบับสมบูรณ์. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.